

Editorial Bambú
és un segell d'Editorial Casals, SA.

© 2024, Bernat Romaní, pel text
© 2024, Editorial Casals, SA, per aquesta edició
Casp, 79 - 08013 Barcelona
editorialbambu.com
bambulector.com

Il·lustració de la coberta: Pep Montserrat
Mapes: Jaume Farrés Ubach
Disseny de la col·lecció: Estudi Miquel Puig

Primera edició: febrer del 2024
ISBN: 978-84-8343-976-0
Dipòsit legal: B-251-2024
Printed in Spain
Imprès a Anzos, SL
Fuenlabrada (Madrid)

El paper utilitzat en la impressió
d'aquest llibre prové de boscos
gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta
obra només pot ser realitzada amb l'autorització
dels seus titulars, llevat d'excepció prevista
per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro
Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si
necessiteu fotocopiar o escanejar
fragments d'aquesta obra (www.conlicencia.com;
91 702 19 70 / 93 272 04 45).

«**J**o no hauria de ser aquí», es repetia en Tomàs mentre trepitjava amb ràbia la neu per estrenar.

-Segueix les meves passes -li ordenava el pare-. No malgastis esforços.

Però ell preferia marcar les seves petjades enfonsant les sabates de pell fina. Tant li feia tenir els peus congelats. Almenys aquell camí el triava ell, encara que es distanciés poc del que li marcava el pare.

-Aniríem millor pel camí traçat -va protestar la mare.

-Dolors, ja t'ho he explicat: si anem per on va tothom hi ha més perill de trobar soldats.

-Però anirem més ràpid. Aquí ens enfonsem a cada pas.

-Perquè anem massa carregats! Vas entaforar massa coses a la maleta! I amb dues mantes ja passariem.

-Miquel, no hi tornis! Mentre complim l'horari per arribar a Valcebollère abans de fer-se fosc, no penso abandonar res.

En Tomàs va accelerar el pas per deixar de sentir-los. El pitjor que havia portat la guerra eren les baralles.

Primer van ser les disputes entre el pare i l'oncle Ramon per intentar salvar la fàbrica de mitjons. L'oncle deia que havien de fer fora vint treballadors; l'augment del preu del fil no els deixava cap altra opció. El pare opinava que els conflictes s'havien de resoldre negociant, tal com sempre havia fet l'avi. D'aquí van passar a discussions polítiques i maneres de resoldre la guerra que s'acostava pel sud. També va sentir que, a la feina de la mare, les professores no es posaven d'acord sobre si continuar fent classes o encoratjar els alumnes a construir refugis anti-aeris. Però la pitjor discussió va ser quan el pare va acceptar d'anar al front a lluitar. La mare li va dir que ni parlar-ne. Que l'hi prohibia. I que si la situació era tan insostenible, el que havien de fer era fugir del país. Ell no li va fer cas. I ella el va amenaçar que si es moria a la guerra, l'esborraria dels seus records.

Quan el pare va tornar del front de l'Ebre, després de les llàgrimes i les abraçades, van recomençar les disputes. El pare volia fugir l'endemà. Deia que cada cop hi havia més delators i que el reconeixerien per les seves activitats de propaganda. Ella li va implorar que no es tornessin a separar. No es posaven d'acord de si havien d'exiliar-se tots tres, dos, o només un. L'escapada era perillosa, però no volien deixar sol en Tomàs. Era inevitable que ell ho sentís tot si tenia l'orella enganxada a la porta. Va entrar i els va dir que fugissin sense ell, que es quedaria amb l'oncle Ramon fins que la situació es calmés. El pare va trucar al seu germà i l'oncle Ramon li va respondre que per descomptat acolliria el seu fillol. Que el tractaria a cos de rei. Que estigués tranquil, perquè tot aniria bé a partir de llavors, perquè el general Franco acabava d'ocupar Barcelona. Que allò significava la fi de la guerra i se n'havien d'alegrar. El pare li va penjar el telèfon.

L'endemà van marxar tots tres.

«**J**o no hauria de ser aquí», es repetia la Magalí, mentre s'ajustava la gorra per fer-se una cortina de cabells davant la cara. Era la millor manera d'aconseguir penombra. La lluminositat a la muntanya era tan alta que havia de posar el contrast de la pantalla al màxim i la bateria se li gastava més de pressa.

El discurs dels pares havia estat inamovible: tota la vida havien destinat deu dies de les vacances d'estiu per anar a la muntanya i així ho seguirien fent. Era bo pel cos i la ment. «Però si la ment no hi està d'acord?!», protestava ella. «A tu t'encantava de petita», li repetia la mare. Exacte: de petita. «Ara que ets gran pots escollir: venir amb nosaltres als Alps o anar amb els joves del centre excursionista als Pirineus. Vols anar amb ells? Perfecte, així compartiràs experiències!».

Havia de deixar de lamentar-se. Li calia la màxima concentració per acabar la funció de comentaris de l'App abans de començar l'excursió. El seu pla era programar tot el possible a les valls, on hi havia mala cobertura. Així, en arribar als cims i als

punts més alts, es podria connectar al servidor i fer proves *online*. Però per tenir el màxim de temps a cotes altes hauria d'anar al grup capdavanter. L'ideal seria seguir el ritme de les tres pes, en Pau en Pep i la Paula; sempre anaven els primers i parlaven poc o només parlaven d'excursions passades i futures. Si no podia seguir-los, s'acoblaria amb en Sebes que també tirava molt. Però li sabia greu, perquè li anava al darrere i no volia donar-li falses esperances.

–Ja hi som tots?! –va sobtar-la un crit d'en Manel.

Els companys es movien adormits sota el porxo del refugi de les Bulloses, ignorant la pregunta del monitor que es confonia entre ells. Molts el superaven en alçada, encara que en Manel els doblés l'edat. Uns picaven els peus a la paret de pedra per escalfar-se, d'altres estiraven la jaqueta que havien guardat al fons de la motxilla. Feia fred per ser juliol. Els vessants septentrionals de les carenes frontereres clapejaven de neu. Aquell any, la «travessa dels fugitius» que organitzava el centre excursionista del Masnou seria més dura que els anys anteriors.

–Començo a caminar amb en Ricardo –va dir en David, un noi que vestia robes de colors mal combinats–. Així no m'hauréu d'esperar.

–No, tothom quiet –va aturar-lo en Manel–. Vull estar segur que no falta ningú, i tinc una mala sensació...

–Vaig a repassar les lliteres –va dir la Núria, amb qui compartia la responsabilitat de retornar-los vius.

–T'acompanyo –va oferir-se un de la colla.

–I jo –va apuntar-s'hi un altre.

–I jo també!

Tots en tromba van tornar a entrar al refugi mentre en Manel advertia:

–No feu soroll. Encara hi ha gent que dorm!

En David es va quedar assegut al banc de pedra.

–No calia llevar-se tan d'hora –va protestar–, no hi ha ni un núvol.

–Ja ho saps: a la muntanya el temps canvia de cop. Si vols fer un cim sempre has de sortir de bon matí, quan els estels...

–... quan els estels es poonen –va posar-se a cantar en David.

–M'agrada que et llevis amb aquesta energia. I ahir a la nit no callaves.

–Demà dormiré tot el matí.

–Impossible. Demà tenim una etapa llarga. No saps la ruta?

–Farem boicot. Som adolescents i necessitem dormir.

–Fa un moment volies posar-te a caminar de seguida.

–Perquè fa fred!

–I com ho saps, que avui no hi ha cap núvol?

–Percebo l'alta pressió atmosfèrica a tot el meu cos.

–T'ho han dit els companys, és clar.

En David es va posar unes ulleres de sol.

–Ja saps que els meus amics són els meus ulls.

–Sort en tens, d'ells.

–I ells sort de... Què és aquest soroll?!

En David va inclinar el cap per determinar l'origen d'una fressa metàl·lica. Sonava com el motor d'un electrodomèstic de cuina espatllat.

–És la Magalí –va dir-li en Manel.

–No estem sols?

–No, ella tampoc ha entrat al refugi.

En David va girar-se en direcció al soroll.

–Magalí, es pot saber què fas?!

La noia no va respondre. En Manel es va fixar que feia gira-

voltar una manovella connectada a un objecte que quedava ocult darrere els seus cabells ondulats.

–David, s'està carregant el mòbil.

–Ja ho entenc! Quina bona idea! Així no et cal carregar bateries. Fabriques electricitat amb energia muscular.

–Es diu dinamo –va puntualitzar ella.

–A on en podria trobar una?

–Aquesta l'he construïda jo.

–Aquí us serviran de poc els mòbils –va informar en Manel amb un somriure de satisfacció–. En aquesta vall i totes les que creuarem no hi ha cobertura.

–Ella deu tenir el seu satèl·lit particular –va apuntar en David.

La Magalí va replicar amb veu d'autòmat, com si hagués respost el mateix telèfon:

–Es pot programar sense cobertura.

En Manel es va rascar la barba de tres dies.

–Vols dir, Magalí, que aquest és un bon lloc per posar-se a programar?

–Què programes? –va preguntar-li en David.

–Una App per a un concurs... de mobilitat... per a gent gran...

La Magalí va parar de donar voltes a la manovella i va tornar a ajustar-se els cabells per refer la seva cova. En David no aconseguia sentir-li el toc dels dits que volaven sobre la pantalla. Només sentia la brisa que travessava les agulles dels pins, el lleuger trenc d'onades de l'estany de Lanós i el cant d'algun pit-roig. La tenia ben a prop però ja la notava lluny, a un altre espai-temps; a ella no li calien ulleres 3D per entrar en un metavers.

La remor del despertar del Pirineu a dos mil metres va ser interrompuda pel grup que sortia en estampida de dins del refugi.

–L’hem trobat! –va anunciar la Núria, brandant un instrument en una mà–. David, t’havies deixat l’ukelele. Sort que hem tornat a mirar!

–És el de l’Aya –va replicar–. El meu me’l porta en Ricardo.

–Jo?! Ahir a la nit em vas dir que no te’n volies separar!

–Ara que ho dius...

–Però no em fa res carregar una cosa més –va dir en Ricardo, aixecant la seva motxilla amb una sola mà i ensenyant el bíceps tatuat.

En David va allargar el braç perquè li entreguessin l’instrument, el va palpar per reconèixer els nusos a la fusta i el va abraçar.

–Ja el porto jo, gràcies.

Tots es van penjar les motxilles, els sacs, les màrfegues, i es van faltar les gorres pel sol.

–A la nostra època no ens hauria passat –va dir la Núria–. Una guitarra no te l’oblides mai.

–He guanyat la juguesca! –va exclamar en David–. Un monitor ha dit «a la nostra època» abans d’acabar el dia!

–Doncs sí: abans fèiem tots els cims amb la guitarra a l’esquena.

–Núria, t’has de posar al dia: un ukelele és més pràctic. Pesa poc i hi cap dins la motxilla.

–Però no té cordes greus. I són necessàries per fer acords plens, amb molts harmònics, dels que arriben al fons del cor. Ara tot és miniaturitzat i superficial.

–Nuuuri! Nuuri! –van corejar quasi tots.

En Manel va repassar un cop més la colla d’excursionistes. No sabia veure qui hi faltava, però es volia estalviar de comptar. Mai li havia calgut. Ell tenia bona memòria de cares, noms, dates, indrets. Ho duia al seu cor d’historiador. Va concloure que eren

imaginacions seves. Va respirar fons i va omplir els pulmons amb l'aire fresc d'aroma de pi negre i líquens arrapats al granit. Li agradava sentir la natura que creixia amb la mateixa força que els joves. Tenia la intuïció que seria una bona travessa, la d'aquell any.

–Va, podeu tirar amunt! –va celebrar–. I recordeu: no aneu mai sols.

–Manel... –va intervenir la Magalí–, ja saps que no hi som tots, oi?

–Com? Qui falta?!

–Aquell noi prim i que va molt preparat. El que sempre et mira de costat.

–En Jacob! –va saltar la Núria.

Tots es van mirar entre ells. «Jo no el veig», «Per aquí no hi és», «Tu l'has vist?».

–Jacob!!! –va cridar esgargamellant-se en Manel.

Tots s'hi van apuntar.

–Ja hauria d'haver tornat –va dir en David.

–Tornat?! A on ha anat?

–Bé..., no ho sé exactament..., a les sis m'ha despertat un soroll d'algú que es calçava les botes. He preguntat qui era i m'ha dit que en Jacob, que no volia molestar ningú i que se n'anava a veure la sortida del sol des del primer llac.

En Manel va rebufar amb ràbia. Va observar els rostres atents dels joves que el miraven expectants i va exclamar:

–Quedeu-vos aquí, amb la Núria. Vaig a buscar-lo. I tu, tu i tu, veniu amb mi –va dir, assenyalant en Pau, en Pep i la Paula.

Tots se'l van quedar mirant perplexos. En Ricardo va fer un pas endavant.

–Nosaltres podem ajudar-te a trobar-lo. Som joves i estem en forma.

–I com més ulls millor –va afegir en David.

–Manel –va intervenir de nou la Magalí–, ja sé que és el primer any que ve, però se'l veu experimentat. Segur que el trobarem de camí.

–No. No vull que ens dispersem.

–Però podem anar tirant per la ruta marcada. Si hem d'esperar que pugem i baixem se'ns pot fer fosc. I fer l'excursió de pressa i corrents és més perillós.

El monitor va rascar-se el cap més fort del que li caldria i es va endur uns quants cabells. La Núria s'hi va acostar.

–Crec que la Magalí té raó. És millor que no ens quedem aturats, i així assegurem que no perdem l'etapa.

–Està bé! Però tots junts! I ràpid cap amunt! Està entès?!

Un murmuri va propagar-se per l'esplanada de davant del refugi.

–Això és molt seriós. No faig broma. Està entès?!

«Està entès!», van repetir tots, com soldats.

Tan bon punt el grup es va posar en marxa es va començar a esfilagarsar. El camí que portava des del llac de les Bulloses fins al primer estany guanyava altura ràpidament i els va trobar a tots esbufegant. Els primers eren les tres pes, com sempre. Avançaven més de pressa que ningú. Anaven parant per no perdre el contacte visual amb els següents, però quan els següents arribaven no els deixaven temps de descans; tornaven a fer via. La resta pujava en silenci. Cadascú negociava com podia amb l'esforç sobtat i matiner, intentant d'agafar el ritme en aquell camí tortuós ple de pedres irregulars i arrels desenterrades. En Manel anava fent corredisses de davant cap enrere, assegurant-se que ningú no es despengés, i de darrere cap endavant, preguntant si havien vist en Jacob. Entenia

l'angoixa dels gossos d'atura quan se'ls escapa una ovella del ramat.

La Magalí havia sortit de les primeres, però en veure que encara tardarien a arribar al cim, si és que hi arribaven, va decidir abaixar el ritme. Aprofitaria per fer els seus minuts diaris de socialització. Va esperar l'Aya; sempre era una bona font d'informació. Però no en sabia res, d'en Jacob; era un misteri per a tots.

La Núria tancava l'expedició esperonant en David perquè anés al més ràpidament possible. Ell feia tot el que podia, ajudat per en Ricardo, que el portava de la mà i l'anava avisant dels girs bruscos del camí i de les pedres que es movien.

–Jo no hauria de ser aquí –va dir.

–No comencis o m'enfadaré –va dir en Ricardo.

–Ho penso de veritat: us estic fent anar massa lents. Està passant exactament el que volia evitar. Et vaig dir no sé quantes vegades que a casa o a la platja estava comodíssim, que no us havíeu de compadir de mi. A més, quin sentit té venir a la muntanya si no tinc temps d'aturar-me a contemplar el paisatge?

En Ricardo i la Núria van riure. Però tot seguit, ella el va renyar:

–Algun dia et donaran un clatellot per fer una broma quan no toca.

–Quan ho passo malament, el sentit de l'humor se'm fa més àcid.

–No et lamentis més. Si et concentres, vas a bon ritme.

–Voldria no concentrar-me! Voldria anar al grup gran i poder xerrar amb tothom.

–Ah! Vols anar amb les noies.

–Tothom inclou les noies, és clar.

–Digues la veritat –va punxar-lo en Ricardo–, a tu t’agrada anar a la muntanya perquè es lliga més.

–Sí. Lligo la motxilla, la gorra, les botes...

–Quina barra, si sempre te les fas cordar, les botes!

–És que aquí hi ha molts voluntaris.

Molts sabien que en David ho havia passat malament aquell curs: el gos pigall que tenia des dels set anys havia mort a l’hivern. En Ricardo havia vist plorar el seu amic per primer cop a la vida; encara no entenia que aquells ulls velats, que li servien només per veure ombres, poguessin tenir la capacitat de generar tantes llàgrimes. En David va fer el ronso tot el juny, encara que es morís de ganes d’anar-hi. En Ricardo, l’Aya, la Magalí, i fins i tot en Pau, en Pep i la Paula es van comprometre a repartir-se la tasca de guiar-lo. La majoria seguien pensant que en David era un dropo, però també era garantia de passar una bona estona. I a ell li encantava que l’hi repetissin.

L’estany negre va aparèixer abans del que s’esperaven, amagat darrere el bosc dens de pi negre. Reflectit al bell mig de la foscor de les aigües s’hi veia tremolós el cim del Carlit. Els cri-dava des de les profunditats de l’aigua gèlida i des de dalt de tot de la carena. Aquell havia estat l’objectiu del dia. Ara l’objectiu era trobar en Jacob.

–Sento un soroll a l’aigua, a la meva esquerra, que sembla fet per un humà –va advertir en David.

L’estany no era prou gran ni feia prou vent per explicar les ones concèntriques que distorsionaven el paisatge invertit. En Manel va pujar amb dos salts al bloc de granit que tallava el pas del camí que vorejava el llac. A l’altra banda va descobrir el fugitiu que s’entretenia a llançar pedres planes i fer-les rebotar moltes vegades a l’aigua.

–Jacob, tu què hi tens al cap?!

–Idees.

–Es pot saber quina idea et fa pensar que pots anar per lliure?

–A la muntanya, cadascú ha d'anar al seu ritme, és el més segur. I jo passo de caminar al ritme d'un minusvàlid *cegado*.

Aquella resposta va enfurismar encara més en Manel.

–No ho tornis a fer mai, mai, mai més això, em sents?!

–El què? Tirar pedres?

En Manel el va mirar fixament amb els ulls encesos. En un altre temps li hauria clavat una bufetada. En Jacob va deixar caure les pedres que guardava a la mà i es va penjar la motxilla.

–D'acord –va assentir–, sempre em mantindré a la vista.

–Aniràs enganxat a mi. Tota l'excursió!

–El que manis –va respondre fredament.

Quan tots els joves es van reagrupar, en Manel va pujar sobre una pedra i va aclarir-se la veu.

–Escolteu-me bé... Em sentiu tots? Bé. Segons la llei, tots sou menors d'edat, tant al nostre país com a França, on som ara. I si us passa alguna cosa és responsabilitat dels monitors. Oi que sí? Doncs no! Si us passa alguna cosa serà per culpa vostra. M'importa un rave l'edat que posa al vostre DNI. Encara que us falti un o dos anys per fer els divuit, a la muntanya tots sou adults, perquè a la muntanya se li *repampinfla* el que digui el vostre DNI!

–Feia temps que no deia *repampinfla* –va fer notar en David.

–Xxxt –va renyar-lo l'Aya–, ara no és el moment.

Alguns riures soterrats es van confondre amb el mugir de les vaques que campaven a prop de l'estany.

En Jacob no escoltava. Havia anat a seure a sobre el bloc de granit i s'entretenia mirant un mapa completament desplegat.

La Magalí s'hi va acostar. Aquell mapa era millor que el que duia ella, que englobava la Cerdanya, part d'Andorra i mitja comarca del Capcir. El d'ell se centrava només en Font Romeu i les valls al voltant de les Bulloses i els Angles. Era molt més precís. Les corbes de nivell indicaven diferències de només deu metres. A més, els vessants estaven marcats amb ombres d'efecte tridimensional i els boscos estaven dibuixats en diferents densitats.

–Puc mirar?

–Tot teu. Després, plega'l per on toca –va remarcar en Jacob.

La Magalí es va fixar en la ruta de puntets vermells que serpentejava entre els estanys. Aviat passarien entre l'estany Sec i el de la Comassa. El camí després virava cap al nord, cap a l'estany de Vallell, i tot seguit cap a l'est, a buscar la carena, on les corbes de nivell s'estrenyien molt més.

–Hem fet un vint per cent de la distància, i un quinze per cent del desnivell. Això vol dir que, si hem tardat mitja hora fins aquí, arribarem aproximadament d'aquí a quatre hores i mitja.

–Jo no –va dir en Jacob, mirant cap al cim.

La Magalí se'l va mirar amb atenció. No hi sabia veure rastres de fatxenderia. Era un noi estrany. Duia els cabells molt curts, tenia els pòmuls molt marcats, el nas angulós i no tenia ni un gram de greix sobrer en tot el cos.

–Quatre hores i mitja és el meu pronòstic per a la mitjana del grup –va puntualitzar la Magalí.

–El grup, sí, és clar.

–Tu tampoc no volies venir a la travessa? –es va trobar preguntant-li. Ella no acostumava a ficar-se on no li demanaven. Però aquell noi tenia alguna cosa de misteri i els misteris sí que li interessaven.

–M'encanta la muntanya –va donar per resposta.

–Preferiries venir amb algú altre?

El noi esprimatxat va arronsar les espatlles.

–No coneixies ningú del centre excursionista?

–No conec ningú del Masnou.

–Doncs... aquí és una bona oportunitat per conèixer gent.

–No em compensa –va dir, contemplant el paisatge–. L’any que ve segurament aniré a viure a un altre lloc.

No hi havia dubte qui eren els tres primers. Al darrere venien la Magalí perseguida per en Sebes, que li donava conversa amb temes de robòtica. Al grup gran, en Manel escortava en Jacob, que no s'allunyava més de tres metres, amb la boca segellada, resseguint el terra. A la cua, en David i en Ricardo avançaven lents però constants. En David li explicava que al fons de l'estany on acamparien hi havia unes bruixes que els segrestarien de nit. Es deien «dones d'aigua». Ho havia llegit en el llibre *Muntanyes maleïdes*. En Ricardo li responia que a ell li interessaven més els llibres que explicaven històries reals.

De mica en mica el camí anava virant cap al nord-est i el pendent tornava a augmentar. A partir dels dos mil dos-cents metres d'altura els arbres es feien escadussers. La Terra també havia girat prou per encarar-se al Sol i deixar passar els primers raigs que els escalfaven els clatells. La majoria va desabrigar-se. Va durar poc, perquè a partir dels mil-cinc-cents metres el vent gèlid del cim se'ls va començar a ficar per tots els cosits de la roba i els

núvols creixien. Un a un van tornar a abrigar-se. El cim s'anava apropant a ells i ells al cim, com pols magnètics. Quedaven les rampes més fortes plenes de pedres cantelludes. En Manel va fer una parada de reagrupament.

–Com aneu per aquí darrere?

–Pensava que no parariem mai! –va dir en David.

–Doncs tu millor que segueixis.

–Espera, algú hauria de rellevar en Ricardo, no? La Magalí, per exemple.

La Magalí havia vist aparèixer la primera ratlla de cobertura al mòbil i tot just havia obert el simulador d'Apps. No sabia mentir, però era capaç de no dir tota la veritat:

–David, és millor que t'ajudi en terrenys més plans. Has de saber que carrego una tenda i em puc desequilibrar.

–Ja l'ajudo jo –es va oferir en Sebes.

En David va sospirar i va penjar-se de nou la motxilla.

–Però Manel, una pregunta: per què carreguem tendes?

–Però si tu no en portes! –va protestar en Ricardo.

–Bé, ja m'entens: per què no dormim en refugis i sopem i esmorzem com cal? Després d'aquest esforç ens caldrà recupear-nos bé. O, si no, jo demà faré vaga.

–Ara et faré un discurs –va advertir-lo en Manel.

–Ups, em sembla molt bé dormir en tendes!

En Manel va aclarir-se la gola amb un glop de la cantimplora.

–Com saps, estem fent la ruta dels fugitius, que només podien dormir en bordes de ramats, al ras o sota una roca i es portaven el menjar. L'experiència que s'hi apropa més és anar amb tendes.

–A mi em sembla molt bé, profe –va fer l'Aya.

–Jo no soc el teu professor...

–Ai, perdona, Manel!

- Bé, si voleu, li podeu dir doctor –va comentar la Núria.
–Doctor en què, doctor Pérez? –va preguntar en Ricardo.
–D’història de les repúbliques bàltiques.
–Que interessant... –va mormolar en David.
–No te’n riguis, no. Conèixer la historia és important.
–Sí, ja ho sé, és una vacuna pels errors del futur i bla, bla, bla...
–M’agrada aquesta idea de «vacuna». És teva?
–És clar! Jo apreng així, a còpia de caigudes.
En sentir allò, en Manel es va aixecar com una molla.
–On és, en Jacob?!

Les mirades de tots van fer un gir complet. No estava amb el grup ni assegut en cap pedra propera. Cap a dalt, el camí serpentejava i es corbava cap a l’esquerra. Més amunt van veure en Pep que estava esperant que reprenguessin la marxa. I en Pau i la Paula també havien sobrepasat el punt d’aturada.

–Pep, veus en Jacob davant teu?!! –va cridar en Manel, fent altaveu amb les mans.

En Pep al seu torn va cridar cap endavant:

–Pau, Paula, veieu en Jacob!? –I al cap de res va retornar el missatge–: Per davant no el veiem!

En aquell camí obert als quatre vents, sense cap paret que pogués fer eco, les veus se sentien fluïxes però clares. En Manel i la Núria es van mirar.

–Tots amunt, ràpid!

La Núria pujava com un isard, deixant-los enrere, i en cinc minuts va arribar a on era en Pep. Van continuar pujant i poca estona més tard es va reagrupar amb en Pau i la Paula.

–Vosaltres dos, pugeu fins a aquell lloc d’allà i crideu-lo. Tu, Pep, vine amb mi, que anirem a aquell sortint enmig de la canal vertical.

–Jacob!!!

«Jacob, respon!», cridaven tots, mentre buscaven en totes direccions alguna taca de color entre les roques, qualsevol cosa que els donés algun indici.

En Manel liderava el grup gran i exigia el màxim d'esforç als nois i noies que el seguien com podien. De cop es va aturar, va agafar en Ricardo pel braç i li va ordenar:

–Ves cap avall. Quan trobis en David i en Sebes te'ls enduus amb tu i comenceu a baixar cap a les Bulloses.

En Ricardo va sortir a tota velocitat aguantant-se la motxilla perquè no li fes bots a l'esquena.

–Els que ens quedem podem separar-nos horitzontalment –va proposar la Magalí–. Així ampliarem els punts de vista.

–No! Tothom quiet!

Llavors va parlar l'Aya amb veu serena, assenyalant ben amunt.

–Crec que ja l'he trobat...

Allà a la carena, a tocar del cel, s'hi veia el folre taronja d'en Jacob a punt d'arribar a la creu metàl·lica del cim del Carlit.

Els darrers dos-cents metres eren aeris amb un fort perill de caiguda. Havien de creuar una canal agafant-se amb les mans a les roques. La vall que deixaven enrere s'enfonsava mil metres dessota seu, decorada per dotze llacs que retallaven el paisatge, des del més gran i fosc, el de les Bulloses, fins al més petit i glaçat, falcat entre els darrers contraforts del cim. La Magalí va comprovar que hi havia molt bona cobertura, però hauria d'esperar a arribar al cim per tenir les mans lliures. Del nord continuaven arribant núvols, però cap a l'est podia observar les carenes que se succeïen a la llunyania com decorats de teatre, cada cop més violades. També veia perfectament el límit d'altura fins on creixien els arbres. La frontera entre el verd fosc i el beix contornejava els vessants al voltant dels dos mil tres-cents metres; més amunt només hi quedava herba soferta, líquens i munts de roca.

Els monitors van esperar a compactar el grup per arribar junts i els van demanar que ningú els avancés en els darrers metres. En arribar al cim, en Manel transpirava per tots els porus

de la pell, duia tot el front doblement arrugat i relliscava en algunes pedres.

–Ja hi parlo jo –li va proposar la Núria.

I tot seguit es va acostar al fugitiu, que mirava concentrat cap al cel fosc que venia de França.

–Jacob, tu et creus superior als altres?

–Diferent –va respondre inexpressiu.

–No et cal respectar les normes?

–Les necessàries.

–Et sembla necessari que ens preocupem si no et veiem?

–No m’heu vist durant cinc minuts, i després m’heu vist perquè jo us veia. I si volíeu alguna cosa, em podíeu trucar.

–Jacob, som a dos mil nou-cents metres! Això no és la civilització! I no podem dependre de la cobertura d’aquest talismà vostre!

La Magalí va intervenir:

–Aquí precisament hi ha bona cobertura. Rebem senyal de les companyies franceses i de les espanyoles.

La Núria la va travessar amb la mirada. La Magalí es va retirar ràpidament. No havia estat oportú el moment d’aportar aquella informació.

En Manel va aprofitar per plantar-se davant del noi.

–Jacob, i si caus, què?! Si perds el coneixement, què?! Pensa, pensa!

–Vaig sol. És el meu problema.

–No, no! Aquí és on t’equivoques de mig a mig! Si et passa alguna cosa, tots vindrem a ajudar-te. I si no et trobem, et buscarem incansablement. Dia i nit. Posaràs en perill tota l’expedició. Aquí dalt, qualsevol operació és d’alt risc. El temps pot canviar en cosa de mitja hora, apareix la boira i ja no saps on ets!

–D’acord –va acotar el cap en Jacob.

–No, d’acord, no. Això ja no ens val. No et volem mai més a les excursions del centre. Tu, no hi hauries de ser, aquí.

En Jacob va alçar la vista. Va buscar la Núria. Va obrir els llavis per protestar:

–Però... –va articular–, jo no molesto a ningú.

–Vols que t’ho expliqui un altre cop?

Els va tancar amb fermesa. Finalment va dir:

–D’acord, no tornaré.

No hi va haver foto col·lectiva al cim. La Núria els va dir que es guardessin el record a la memòria, que per això la tenien.

–I l’entrepà? –va protestar algú.

La baixada per la tartera oest també va ser silenciosa. A més de pair els nervis passats, calia tenir els sentits ben oberts. El pendent era encara més vertical que a l’altra vessant. L’endemà tindrien cruiximents a les cames.

–No podrien posar unes escales mecàniques? –va proposar en David, al cap d’una estona.

Cinquanta metres cap a la dreta, sortint d’un corredor entre parets de granit, en Jacob baixava a salts. Havia anat a buscar una zona on la tartera estava desfeta. Semblava que baixés esquiant sobre pedra. Ningú no li va dir res.

Tots, excepte en Jacob, es van reagrupar molt més avall, als primers plans on l’herba es tornava a obrir pas entre el granit. Davant seu s’obria el circ de l’estany de Lanós i la vall que conduïa a Porté. Alguns es treien les botes i les buidaven de pedres petites. D’altres compartien fruits secs i les darreres gotes de les cantimplores encara que tinguessin gust metallitzat.

–Disculpeu-nos si no ens hem aturat al cim –va excusar-se en Manel.

I la Núria va afegir:

–Ens sap greu que no tingueu foto.

–No passa res –es va afanyar a dir l’Aya.

–Ho entenem, no passa res –van anar dient tots, fent-los costat.

–Maaanu, Nuuuuri, Maaanu, Nuuuuri! –van començar a corejar dos, i la resta s’hi van apuntar.

–Prou, prou –va demanar en Manel–. Gràcies. Ja està. A partir d’ara gaudirem de la travessa tal com estava prevista –va conjurar-se–. Va, a veure qui em sap dir a quin país està aquell cim d’allà.

En Manel va assenyalar la carena de muntanyes a l’esquerra de les pistes d’esquí de Porté-Puymorens.

–Espanya!

–França!

–Andorra!

–A veure, decidiu-vos.

–Jo ho sé. És el Puigpedrós, i al cim pots tenir un peu a França i un a Espanya.

–Exacte, Magalí.

–No té mèrit –va fer ella–. Ho he mirat al Wikiloc.

–Si més no, saps reconèixer els cims. Però molt pocs em sabríeu indicar per on passa la frontera. No dic sobre el mapa, sinó aquí, a les muntanyes.

Alguns van assenyalar les carenes més properes; altres, els fons de les valls.

–La veritat és que podem sobreviure sense tenir-ne ni idea –va dir en David.

–No te’n riguis –va renyar-lo l’Aya.

–Per un cop que parlo seriosament!

–Tens raó, David, tenim aquesta sort. Mireu, som a l'indret perfecte per resseguir la ruta dels fugitius i els contrabandistes. Els que venien de França baixaven per aquesta vall fins a Porté, seguien el riu Carol un parell de quilòmetres, i al poble de Porta s'endinsaven per la vall de Campcardós, aquella que queda a l'esquerra de les pistes d'esquí. Després feien la llarga pujada fins a la Portella Blanca d'Andorra i allà creuaven la frontera. Podien anar cap a Espanya o cap a Andorra, perquè en aquell punt es troben els tres països.

–Quins fugitius? –va preguntar en Ricardo–. Qui passava per aquí?

–Bé..., per aquí ha passat un munt de gent i en diferents èpoques. Per exemple, als segles XIII i XIV era la ruta de pas dels Bons Homes. Primer com a via de comunicació i després per fugir de França. No sabeu qui eren els Bons Homes?

El silenci va deixar sentir el brunzir de les llagostes pirenaïques.

–Homes bons, sens dubte –va trencar-lo en David.

–Va, explica'ns-ho, Manu –va dir en Ricardo–, que te'n mors de ganes.

–Bé, doncs: eren els seguidors d'un corrent religiós que rebutjava la riquesa. No eren ben vistos pels governants i la branca de l'Església més autoritària, i van ser perseguits fins a la mort. Molts van fugir de França travessant aquestes valls.

–I d'on venien?

–La majoria passaven per Ax-Les-Thermes i anaven cap al coll de Porté-Puymorens. Va ser quan els van començar a perseguir que es desviaven per aquí, l'estany de Lanós. Venien de...

–... del castell de Montsegur –va intervenir la Magalí.

–Exacte, gràcies, Magalí. I del castell de Montsegur...

La Magalí feia estona que sentia com el mòbil la reclamava des de la butxaca.

–Manel, si no et fa res, vaig tirant avall i començo a muntar la tenda.

En Manel va arrufar el nas.

–Ja saps la primera llei de l'excursionista...

Tot el grup va corejar: «Mai anar soool!, mai anar soool!».

–És aquí baix mateix –insistia la Magalí–. Es veu tot el camí fins a l'estany.

I al costat de l'estany i la gran presa hi havia una central elèctrica, cosa que feia molt probable que hi hagués cobertura.

–Magalí, si us plau, avui no em facis discutir més.

–Com tu diguis. Però aviat plourà –va dir, assenyalant les muntanyes d'Andorra cobertes de negror.

–Ja l'acompanyo jo –va oferir-se en Sebes.

–Tothom quiet! Només em queda parlar-vos dels que fugien de la Segona Guerra Mundial.

–D'acord, ja m'espero –va dir la Magalí, esquivant la mirada d'en Sebes.

–I dels fugitius de la Guerra Civil, no en parlaràs? –va apuntar l'Aya.

–Bé, no, aquests no van passar per aquí.

–Ah, no?!

–Els que van arribar a la Cerdanya l'any 1939 van agafar el tren a la Tor de Querol. Heu de tenir en compte que el túnel de Puymorens ja existia.

–I de les llegendes d'aquesta vall, no en parlaràs? –va intervenir en David–. Segur que tens moltes històries fantàstiques per explicar.

–D'aquestes us en sobren.

–O gestes de deus i herois –va proposar l’Aya–. Vaig llegir que Hèrcules va fer aparèixer aquestes muntanyes en un atac de ràbia, quan va morir la seva estimada Pirena.

Un llampec va caure sobre un dels posts metàl·lics de la presa. El tro va tardar set segons a arribar. La Núria va arquejar els braços amunt amb les mans ben obertes i va exclamar:

–Us hem de dir la veritat, nosaltres som els monstres del Pirineu, ha, ha, ha!

Aquell riure feia riure, va pensar en David. Però la riulla es va ficar pels forats dels grans blocs de la tartera i va multiplicar-se per milers, algunes estridents i altres tenebroses. Alhora, el vent va aparèixer de cop i els núvols van tancar el sol. Un tro molt més proper que l’anterior va sumar-se a l’eco de les rialles, o eren potser les rialles les que havien provocat el tro. La Núria els va absorbir amb la mirada i amb els ulls encesos els va dir:

–Aquesta nit, quan senti l’esperit de Pirena, tapeu-vos les orelles. Si no ho feu, quedareu atrapats al Pirineu per sempre més.

Tots van tenir un calfred. Fins i tot la Magalí va sentir-se intranquil·la. Allò pretenia ser un malefici? Per sort ella no creia en forces ocultes, però valia més canviar de tema.

–Manel, ens volies parlar dels fugitius de la Segona Guerra Mundial.

–Sí, sí. És que se m’acumulen els temes...

–Ja baixo jo amb la Magalí –va oferir-se en David–. Així no hauré de caminar sobre mullat ni m’haureu d’esperar.

Els dos monitors es van creuar les mirades.

–Bona idea! –van dir alhora.

La Magalí es va empassar la rèplica. L’argument era difícil de rebatre. Va esperar que en David s’aixequés sol i se’l va endur estirant-lo pel braç.

De seguida van deixar de sentir la lliçó d'història que encara continuava, esmorteïda per grans blocs que s'interposaven a la baixada.

Avançaven en silenci, menys quan hi havia un desnivell fort. Llavors la Magalí li descrivia a en David on havia de posar els peus. El sol difós feia més confús el relleu del camí pedregós i la Magalí també s'entrebancava.

–Pots agafar-me de la mà; anirem millor –va proposar en David.

–Del braç ja em va bé, gràcies.

–Em pots explicar què hi veus al teu voltant?

–Sí que puc –va precisar la Magalí.

–Va, no et facis la interessant.

–Veig l'estany de Lanós. Imponent. Blau elèctric. És l'estany més gran del Pirineu a aquesta altura. I ja ho era abans que hi construïssin la presa.

–Magalí, et puc fer una pregunta?

–Ja me n'has fet més d'una.

–És per a tu un problema ser tan guapa?

La Magalí va estar a punt de relliscar i se'l va mirar de fit a fit.

–Com pots saber si soc guapa?

–És evident, tothom et mira.

–Com ho saps, que tothom em mira?

En David va somriure.

–No veig els ulls de la gent, però percebo els seus moviments.

La Magalí el va mirar en tota la seva alçada. Tot i que sempre li havien agradat aquells cabells rinxolats, en David era un pesat que pretenia ser graciós.

–I ara m'estàs mirant a mi –va prosseguir ell–. I no m'has respost la pregunta.

Estava desconcertada. Ella tenia sempre el control de les situacions.

–Soc molt lletja –va deixar anar–. Per això tothom em mira i ningú no em molesta.

–Ah, millor. Així saps que t’admiren per la teva intel·ligència.

Va accelerar el ritme. Si en David queia, s’ho havia ben guanyat. Van baixar ràpidament d’altitud i sense advertir-ho van trobar-se dins el primer bosc.

–És estrany, ja hauríem de ser al llac.

–Hem seguit sempre el camí?

–Sí... o no. Ara que hi penso, ens hem saltat un desviament a l’entrada del bosc.

–T’has despistat per culpa meva –va dir en David alegrement.

–Baixem uns metres més. Em sembla que veig un cartell.

Van arribar a una clariana amb tres cartells indicadors. No li va caldre llegir-los per confirmar l’error. Davant seu va aparèixer l’alta paret de la presa de l’estany de Lanós.

–Estem sota la presa. Hem baixat massa.

–No t’ho tindrè en compte –va dir en David–. Però per pujar necessitaré que m’agafis de la mà.

Ella va treure el mapa a escala 1:50.000. No ho distingia amb prou detall per estar-ne del tot segura, però li va semblar veure marcat un sender que contornejava el mur de la presa.

–Tornarem a pujar seguint la paret de pedra, i així hi arribarem abans.

–Com tu diguis, Magalí.

El terreny tenia poca vegetació a tocar dels blocs de granit cimentats, però no s’hi veia un camí definit i començaven a caure les primeres gotes. Tot i així, la Magalí va decidir provar-ho, sub-